

Hälso- och sjukvård är de enskilda EU-ländernas ansvar men EU kan ändå spela en viktig roll, särskilt när det gäller sällsynta sjukdomar och högt specialiserad vård, anser socialminister Göran Hägglund.

Vårdval Europa prioriteras när Sverige är EU-ordförande

Regeringen vill försöka minska de svenska operationsköerna genom att göra det lättare och mer attraktivt att söka vård i andra EU-länder.

Under hösten, då Sverige är ordförandeland i EU, kommer socialminister Göran Hägglund att driva frågan. Målet är ett nytt EU-direktiv som inkluderar ett europeiskt vårdval.

– EU kan spela en viktig roll för att främja samarbete mellan EU-länderna på områden där det finns ett stort mervärde av gemensamma ansträngningar, säger han.

– Ett europeiskt vårdval borde inte behövas, men som det ser ut i Sverige i dag med långa operationsköer behövs det, anser Anne Carlsson, ordförande i Reumatikerförbundet.

Ungefär 1000 svenskar väljer varje år att få operationer och annan vård utförd i andra EU-länder. Fram till 2007 ökade antalet varje år, men de senaste åren har antalet varit i stort sett konstant. Det land som flest väljer är Finland som varje år tar emot ett stort antal svenskar från främst Norrbotten.

Inget svenskt landsting klarar vårdgarantins krav på operation inom 90 dagar för alla typer av operationer. Även om operationsköerna blivit kortare, får många vänta länge på planerade operationer. Samtidigt är köerna betydligt kortare

i många andra europeiska länder och några, till exempel Nederländerna har inga köer alls. Också i andra länder, till exempel Tyskland och Frankrike, går det ofta att få operationer utförda utan väntetider.

Frågan om rätt till vård i andra länder behandlas i arbetet med EUs patientrörlighetsdirektiv. Det diskuterades för första gången under det svenska ordförandeskapet vid hälsoministrarnas möte i Jönköping i juli.

– Eftersom det var ett informellt ministermöte fördes inga reella förhandlingar om direktivet, säger Göran Hägglund.

– I stället diskuterade ministrarna för första gången Europaparlamentets första yttrande om direktivet, som parlamentet beslutade om i april i år. Den diskussionen var viktig eftersom rådet och parlamentet i slutändan måste komma överens om direktivets innehåll för att direktivet ska kunna antas.

Mervärde

Även om hälso- och sjukvård i första hand är de enskilda ländernas ansvar, anser Göran Hägglund att EU kan spela en viktig roll inom vårdpolitiken på områden där gemensamma ansträngningar kan innebära ett mervärde.

– Det kan till exempel gälla att utbyta kunskap och

information om sällsynta sjukdomar och annan högspecialiserad vård där det kan vara svårt för alla EU-länder – i synnerhet de mindre – att ha en egen tillräcklig kapacitet, säger han.

– När vården blir mer och mer specialiserad är det naturligt att vissa EU-länder, eller vissa sjukhus i vissa länder, blir särskilt bra på vissa behandlingar, och att man därför kan tjäna mycket på att samarbeta över gränserna. Det kan ske genom att patienterna rör sig men också genom att hälso- och sjukvårdspersonal rör sig eller genom erfarenhetsutbyte och kunskapsspridning.

Koncentrerad specialistvård

Också Anne Carlsson tror att den specialiserade vården kan bli bättre med ökat samarbete, både inom landet och mellan EU-länderna.

– Det finns reumatiska diagnoser med kanske tre patienter i hela Sverige, säger hon.

– Det är för få för att specialisterna ska kunna upprätthålla sin kompetens. Det kanske vore bättre att ett svenskt sjukhus specialiserade sig på en viss diagnos för hela Europa, ett tyskt på en annan och ytterligare andra sjukhus på andra diagnoser.

Anne Carlsson tror att även specialistvården inom landet kan behöva koncentreras.

– Den enklare vården ska vi naturligtvis ha i alla lands-ting, men jag tror de flesta accepterar att åka en bit för att få kvalificerad specialistvård, säger hon.

Tydliga regler

Göran Hägglund hoppas att det kommande patientrörlighetsdirektivet ska bli ett ramverk som ska gälla alla gränsöverskridande sjukvårdstjänster inom EU. För att till exempel operationer i ett annat land ska bli ett realistiskt alternativ för dem som står i operationsköerna måste nuvarande regler förändras.

– Det krävs inte minst bra information till patienter om vilka rättigheter de har till vård i andra EU-länder. På denna punkt kommer direktivet att innebära en förbättring genom de så kallade nationella kontaktpunkter som ska inrättas i alla EU-länder och ge patienter information och vägledning, säger Göran Hägglund.

– Det krävs också tydliga regler, så att patienter vet om

Socialminister Göran Hägglund vill driva på frågan om ett patientrörlighetsdirektiv i EU. Målet är ett europeiskt vårdval.

de kommer att bli ersatta för utlandsvården eller inte, och en effektiv handläggning utan krångel.

En svårighet med vård utomlands är att få svenskar behärska utländska språk tillräckligt bra för att våga söka vård i andra länder. Göran Hägglund håller med om att det är ett problem.

– I grunden är det nog så, och så kommer det antagligen att förbli, att de flesta patienter vill få vård på sitt eget språk eller åtminstone på ett språk man behärskar väl, säger han.

– Men kan det nog bli så, och den utvecklingen har redan börjat, att vårdgivare som önskar attrahera patienter från andra länder ser till att skaffa sig nödvändig språkkompetens, till exempel tolkar, för att utländska patienter ska kunna känna sig trygga och bekväma med vården.

Text: Magnus Lindström

Foto: Lotta Tillström

An advertisement for the Chrysler Town & Country 2009. The image shows a silver minivan with its side door open, parked in front of a window with a view of a lake and trees. The word 'Nyhet!' is written in large red letters at the top left. To the right, the text reads 'Chrysler Town & Country 2009' and 'En bil - oändliga möjligheter'. Below that, it says 'Boka visning och provkörning!'. At the bottom right, there is a logo for 'vmi' and 'HEDEMORA ANPASSNING'. At the bottom, contact information is provided: 'Ivarshyttvägen 7 A, 776 33 Hedemora, tel: 0225-774000, fax: 0225-774700, e-post: info@brodca.vmi.se, brodca@vmi.se, www.brodca.vmi.se'.